

Consultatieverslag van de Wijziging van de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet in verband met het centraliseren van tolkvoorzieningen ten behoeve van de ondersteuning bij de arbeidsinschakeling en de deelname aan het maatschappelijk verkeer van personen met een auditieve beperking, van de luisterlijnen voor volwassenen en jeugdigen en van het vertrouwenswerk jeugd (Wet centraliseren tolkvoorzieningen auditief beperkten leef- en werkdomein, luisterlijnen en vertrouwenswerk jeugd)

Het ontwerp van het onderhavige wetsvoorstel is van 24 maart tot en met 24 april 2018 voor consultatie aangeboden via internet. Daarop zijn in totaal 35 reacties gekomen vanuit tolken, gebruikers en verschillende betrokken organisaties. Hieronder wordt een samenvatting gegeven en weergegeven hoe e.e.a. is verwerkt.

Tolkvoorziening auditief beperkten leef- en werkdomein

De reacties uit de internetconsultatie zijn overwegend kritisch op de expertise en de huidige uitvoering van het UWV van de tolkvoorziening in het onderwijs- en werkdomein. De wens van centralisatie en harmonisatie van de voorziening wordt gedeeld, maar het UWV is daar volgens deze reacties niet de aangewezen partij voor. De expertise van de huidige bemiddelende partijen (Tolkcontact en Tolknet) tussen tolk en tolkgebruiker wordt geroemd; deze partijen hebben ook mensen in dienst met een auditieve beperking en snappen de communicatie die de doelgroep nodig heeft. Ook de uitbetaling van tolken door het UWV ging in het verleden niet altijd goed. Vanzelfsprekend hanteert het UWV bij het nemen van een beslissing op een aanvraag de termijnen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Deze partijen vinden dat evenwel niet passend bij deze voorziening, omdat cliënten regelmatig op korte termijn extra uren nodig hebben voor bijvoorbeeld een ziekenhuisbezoek of een begrafenis. Met het UWV is afgesproken dat daar waar snelheid geboden is, het UWV ervoor zal zorgen dat de extra uren op tijd worden beschikt.

In de reacties wordt veel ingegaan op de noodzaak maatwerk te leveren: mensen die extra uren nodig hebben, geven aan dat niet regels leidend moeten zijn, maar echt aandacht voor de mens. Specifiek voor doofblinden wordt aangegeven dat deze groep extra aanpassing nodig heeft in de communicatie. Verschillende reacties leggen een koppeling met het VN-verdrag handicap: mensen moeten mee kunnen doen in de samenleving.

De reacties benadrukken dat zorgvuldigheid bij de voorbereiding en invoering geboden is. Het UWV gaat een groot deel van de uitvoering aanbesteden en zal zelf alleen de fase van beschikken uitvoeren, en daarnaast voor de betaling zorgen. Dat was niet bekend tijdens de internetconsultatie. Dit zorgt ervoor dat gebruikers in de praktijk vooral te maken zullen krijgen met een partij met veel expertise op het gebied van tolken en tolkgebruikers. In de regelgeving zal duidelijk opgenomen worden dat het huidige maatwerk, ten behoeve van mensen die extra uren nodig hebben, gewaarborgd blijft in het leefdomein. De standaarduren die mensen krijgen zullen elk jaar automatisch verlengd worden in het leefdomein. Het UWV zal bovendien de ervaringen uit voorgaande aanbestedingen en de aanbesteding van de VNG verwerken in de nieuwe aanbesteding.

Luisterlijn Wmo 2015, kindertelefoon en het vertrouwenswerk jeugd

Het besluit om de verantwoordelijkheid voor de luisterlijn Wmo 2015, de functie van een kindertelefoon en het vertrouwenswerk jeugd te centraliseren, is reeds voor de zomer van 2017 genomen. Uit een peiling van de VNG bleek destijds dat het merendeel van de gemeenten van mening was dat deze voorzieningen beter centraal georganiseerd en collectief gefinancierd kunnen worden. Gelet op de bedreiging voor de continuïteit van de dienstverlening en het brede draagvlak voor een centrale organisatie en financiering van deze voorzieningen, besloot de toenmalige Staatssecretaris van VWS deze voorzieningen vanaf 1 januari 2018 via VWS te financieren. Het onderhavige wetsvoorstel regelt daarvoor louter de noodzakelijke wijziging van de Jeugdwet en de Wmo 2015. Een concept van dit wetsvoorstel is voor reactie voorgelegd aan de VNG en de huidige uitvoerders van de betreffende functies. Zij steunen dit wetsvoorstel en hebben op enkele concrete formuleringen input

geleverd. Zo wees Sensor erop dat bellers in de toekomst weliswaar niet meer €0,05 per minuut betalen, maar nog wel hun eigen belkosten. Dit is ter verduidelijking toegevoegd aan de memorie van toelichting. Over de term 'luisterlijn' die in deze memorie van toelichting wordt gehanteerd, gaf Sensor aan deze passend te vinden, omdat het niet gaat om professionele hulpverlening en ook niet om formele doorverwijzingen. Het gaat om het bieden van een luisterend oor, een gesprek van mens tot mens en indien nodig en gewenst een advies over het zoeken van de juiste hulp en het doorverwijzen naar een hulpverlenende instantie.

Stichting De Kindertelefoon gaf daarentegen aan bezwaar te hebben tegen de term 'luisterlijn', omdat in deze term de breedheid van de functie onvoldoende tot uiting wordt gebracht. Naast het bieden van een luisterend oor worden antwoorden gegeven op vragen, wordt samen met de jeugdige gezocht naar een oplossing of doorverwezen naar nadere hulporganisaties. Stichting De Kindertelefoon pleit daarom voor het gebruik van de term 'kindertelefoon', ook omdat kinderen en jongeren die term beter zullen herkennen. Omdat herkenbaarheid een belangrijke waarde is van de functie van een kindertelefoon, is aan het bezwaar van de stichting De Kindertelefoon gehoor gegeven en wordt in deze toelichting de term 'kindertelefoon' gehanteerd op plaatsen waar specifiek bedoeld wordt op de luisterlijn in het kader van de Jeugdwet.